

Infula del Cuervo

Infula de las Flores

Infula Fayal

Infula del Pico

Infula Graciosa

Infula S. Ge. orgij

Infula Tercera

Infula S. Michaelis

Infula S. Maria

INSULÆ
AÇORES
delineante
LUDOVICO TEISERA
Reg. Maj. Cosmographo

Miliaria Hispanica
Miliaria Germanica

Amstelædami,
Excud. Joannes Blæu.

2699

D E Y L A N D E N

Stercke. De Koning van Spanje onderhout in 't kasteel van *Delgado* een compagnie soldaten tot besetting, om de plaets te beschermen.

S. M A R I A.

Gelegenh. Grootte. Dit eylandt, byna op de selve langte als 't vorige van *S. Michaël*, leght 12 mijlen verder ten zuyden, volgens eenige, oft, als andere seggen, 16. D'omring is tien oft twaelf mijlen.

Plaetsen. De voornaemste plaetsen sijn *Villa de S. Maja*, *la Prainba Castillo Bodes*, en eenige anderen. De beste haven is aen de zuydsijde.

Hoedanigheyt. Hier groeyt geen meede, doch het is anders van alle noodige dingen redelijk wel voorzien. De Portugesen bewoonen het oock, even als dat van *S. Michiel*.

Neering. Dit volck doet geen koopmanschap, dan alleen van wat aerderewerck, datse verkoopen. Hier is geen besetting, om dat de hooge rofsen, daer het van alle tijden mede omringt is, het genoegsaem beschermen, en derhalven kan het lichtelijck door d'inwoonders bewaert worden.

T E R C E R A.

Naem. Grootte. Het voornaemste van dese eylanden wort het eylandt van *Iesu Christo de Tercera* genaemt. D'omring is 40 mijlen, volgens seker Schrijver; doch een ander seght 15 oft 16 mijlen: hier bespeurt men de verscheydenheyt der mijlen. Het streckt oost en west in de langte; maer de breedte is naelijcks vier Fransche mijlen.

Hoofstadi. *Angra*, de voornaemste van Tercera, is oock d'opperhoofstadi van alle dese eylanden: haren naem beteekent, in de tael van 't landt, een golf. Dese stadt is op twee klare beeken gebouwt, waer van d'een, in de zee loopende, acht molens doet omgaen; en d'andere dient den inwoonderen tot hun dagelijks gebruyck. Sy heeft een kasteel sedert de tijdt van Koning *Sebastiaan* begonnen, en redelijck sterck, om de haven te beschermen. Drie mijlen van daer, ten noordoosten, siet men een andere stadt, *Villa de Praya* genaemt, dat is, stadt aen den oever, om datse op de kant van de zee leght, even als *Angra* aen den oever van een kleyne golf. Dese plaets is dicht by de Caep, die sy *Punta de la Sierra* noemen, welck is de laetste Caep aen d'oostsijde: dit sijn de twee voornaemste steden van dit eylandt. D'andere sijn de kleyne stadt *S. Sebastiaan*, twee mijlen van *Angra*, gaende van 't westen naer 't oosten, en byna soo veel van *la Praya*; aen de noordsijde de stadt *Aguilua*, oock ontrent twee mijlen van *la Praya*. 't Overige deser noordsijde, hoewel bewoont, heeft niet een aenmerkelycke plaets, en niet dan gehuchten en arbeyders, oft kleyne hutten hier en daer verspreyt: alleen by de westkaep siet men een kleyne stadt, die men *Altares* noemt: behalven de voorseyde sijn hier noch de plaetsen *S. Barbara*, en *Villa Nova*, die van eenigh belang sijn.

Luete. De lucht van Tercera, hoewel redelijck goet,

is seer vochtigh; en de winden sijn soo sel, datse het yser en de steenen der huysen beschadigen, gelijk seker Schrijver seght, dat hy self aen 't imposthuys van de Koning bespeurt heeft, dat maer ses jaren te voren was gebouwt, waer hy groote ylere tralien, een arm dick geweeft sijnde, als draden oft veefelen sagh, en de steenen gelijk als weghgeeten: 't welck d'inwoonders beweeght, om de benedenste deelen van de huysen met steenen, die uyt 'et water en aen den oever gehaelt sijn, te besorgen, om dat die beter dan andere de scherpheyte der lucht, en de selheyte der winden, konnen tegenstaen. Maer hoewel de lucht en winden in dit landt aldus ongeoelycke dingen verteeren, soo doen sy weynigh quaet aen de menschen, die niet veel van siekten worden gequelt. Doch daer sijn eenige besondere qualen, die uyt een eygene gestaltenis der lucht voortkomen, als de gene diese *Oax* noemen, een slag van gicht oft stercijn die de menschen berooft van 't gebruyck der leden, oft eenige der selve; en een andere quelling diese *Olangue* noemen, 't welck is een verspreyding van 't bloet in 't aensicht rontom het ooge, oft wel in eenigh ander deel van 't lichaem.

In dit eylandt sijn eenige fonteynen, in welke men eyeren kan koken. Drie mijlen van de stadt *Angra* is een andere fonteyn, die de kracht heeft van met 'er tijdt allerley slag van hout, dat 'er ingeworpen wort, te verharden.

't Aertrijck is hier hol, 't welck men aen 't geraes en klanc, die het geeft als men daer over gaet, kan bespeuren; want die is even als die van de speloncken: 't is oock aertbevingen onderworpen, self schuyt 'er vuur in sijne ingewanden, dat sijn kracht toont; want men siet sommige plaetsen, gelijk in 't eylandt *S. Michaël*, waer gedurigh een roock uytkomt, en rontom de selve is 't aertrijck geheel droogh en verbrant. 't Heeft oock d'aerde gebreck, die dienstigh is om vaten tot haer gebruyck te maken.

't Geheele eylandt van Tercera brengt veel tarwe voort, en is niet min overvloedigh in wijn; doch die is niet sterck, en men kanse niet lang bewaren, noch verre vervoeren; en daerom is die alleen geschickt tot het gebruyck van 't gemeene volck: want de rijcksten sijn gewoon Maderische oft Canarische wijnen te drincken.

Hier is veel vleesch, visch, en andere saken, soo veel als 't eylandt van nooden heeft. Den olie brengt men van Portugael, om datse hier gebreeckt, gelijk oock sout, dat van elders komt. Het heeft vele vruchten, insonderheyt verscheyde soorten van persicken; maer hier wassen weynigh karssen, pruymen, noten, en kastanien. Appelen, peeren, lamoenen, oranje-appelen, meloenen, en diergelijcke vruchten, worden hier genoeg gevonden. De voornaemste vrucht van dit eylandt groeyt in d'aerde als de radijfen: de plant diese voortbrengt, streckt sich langs d'aerde, sijnde den wijngaert gelijk, maer heeft een ander slag van bladeren. Men noemt dese vrucht *Batatas*, welke yder een pont wegen, en worden voor geringen prijs gekocht: 't is het lekkerste eten voor 't volck; en worden in Portugael veel geacht, maer de menigtheit doet

D E Y L A N D E N

A Ç O R E S.

Commae namen.

D E Koning van Spanje besit oock in d'Atlantische zee, tegen over Portugael, d'eylanden *Açores* oft *Azores*, van sommige *Terceres*, na de naem van de voornaemste, geheeten, en van de Nederlanders, de *Vlaemsche Eylanden*, om dat men geloof, datse eerst door dat volck ontdeckt sijn, die d'eerste van allen 't eylandt *Fayal* bewoont hebben. Wat de naem *Açores* belangt, die is van de Spaenjaerden, om de menigtheit der gieren, die hier in 't begin op den roof vlogen, gesproten. Sommige houden dese eylanden voor de *Cattierides* van Ptolemeus, oft de *Casiterides* van Plinius, die hen tegen over de *Celtiberen* stelt; hoewel andere verkieken, dat de *Casiterides* en de *Sorlings* een en de selve sijn. Wat 'er af sy, hunne langte en breedte by Ptolemeus komt gantsch niet over-een met die van d'*Açores*, om dat hy die oostelijcker stelt dan de Canarische, en meer naer 't noorden danse sijn; hoewel het laetste niet soo seer te verwonderen is, om dat hy oock gedwaelt heeft, de Polus hooghte van de Canarische eylanden aengaeude, die hy tusschen de 10 en 16 graden bealluyt. Maer laet ons van 't geschilder namen aflaten, om tot de saken self, en 't getal deser eylanden, dat noodiger is, te komen. Men begon hen in 't jaer 1449 te bevolcken en te bewoonen.

Getal.

Ptolemeus stelt de *Cattierides* ten getale van tien, de nieuwe Schrijvers tellen maer negen eylanden van d'*Açores*: doch soo men de kleyne eylanden, die by eenige der selve sijn gelegen, daer by wil voegen, als 't eylandt *de la Rilla*, by dat van *S. Maria*, 't gene by Tercera ten zuyden leght, die van *de los Hojados*, en *de la Playa*, die ten noorden en zuyden van 't eylandt *Graciosa* leggen, en eenige andere, soo sullen wy een grooter getal vinden; maer 't sal genoegh sijn alleen van d'aenmerkelyckste te spreken.

Bysondere namen.

Hare namen, volgens hare gelegenheyt naer Europa streckende, sijn als volght, *Flores*, *Cuervo*, *Fayal*, *Pico*, *S. Georgio*, *Graciosa*, *Tercera*, *S. Maria*, en *S. Michael*. D'eylanden *Flores* en *Cuervo* wierden eertijds niet mede getelt, doch nu worden sy daer onder begrepen.

Gelegenh. heyt.

Sy leggen van 't westen naer 't oosten van de 346 graden 40 minuten tot 353; en van zuyden ten noorden van ontrent de 38 graden tot aen 40, en een weynigh daer boven.

Hoedanigheyt.

Die van d'Europische gewesten naer America varen, bevinden, datse, soo haest sy dese eylanden voorby sijn, terstont van luyfen, vloon, en diergelijck ongedierte, dat by dese eylanden

sterft en vergaet, verloft worden. De wijn is hier niet soo goet dan de Canarische en Spaensche; en wat de terwe belangt, met kan die niet lang, dan met groote moeyte, bewaren.

S. M I C H A E L.

H E t eylandt *S. Michaël*, door sommige gestelt voor het eerste punt der longitude, is op 39 graden 30 minuten Pools hooghte, en 27 oft 28 mijlen van Tercera ten zuydoosten gelegen.

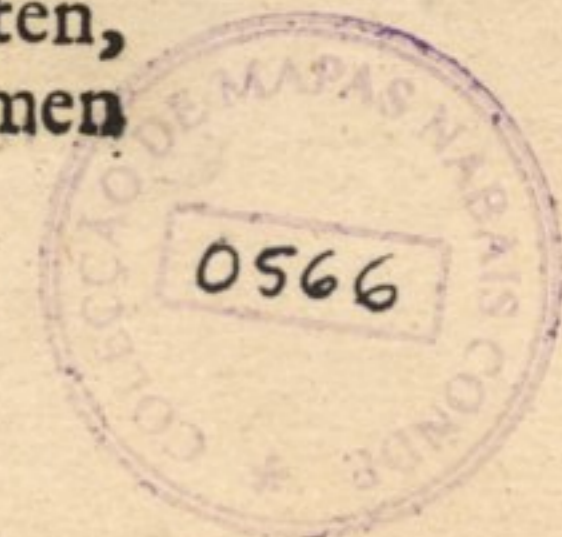
D'omring is ontrent 33 Fransche mijlen; de langte van 't oosten naer 't westen ontrent 40 mijlen oft meer; doch de breedte is niet meer dan vier Fransche mijlen.

Het zuyderdeel, beginnende ten oosten, en aen de Caep *Elmoro*, heeft tot aen 't westen eenige steden en dorpen, waer van *Villa Franca* d'eerste is, ontrent 25 mijlen van Caep de *Morro* afgescheyden, 't welck 500 huysen heeft: daer na *Agua de Palo*, en *Villa de Laguna*, beyde van weynigh volck bewoont: de vierde plaets is *Punta del Gada*, de voornaemste stadt van dit eylandt, en grooter dan alle de gemelde steden, hebbende een kleyn kasteel aen de westsijde. Aen desen oever sijn eenige Capen, die sich in zee uytstrecken, van welke d'eerste, als men naer *Villa Franca* gaet, *Punta de Garla* wort genaemt; de tweede *Punta de Galera*; en tusschen *Laguna*, en de *Cité* oft stadt, een andere voorname plaets van dit eylandt, sijn noch twee Capen oft Hoofden, maer kleynder, te weten, die van *Puneta* en *Rosto de Can*. Men telt *la villa de S. Anton* oock onder de aenmerkelyckste van dit eylandt.

De zuydsijde van 't selve is vruchtbaerder dan d'andere; want als men sich naer 't noorden keert, uytgeseyt alleen een dorp, datse *Riviera grande* noemen, is het byna geheel woest. Het geniet een lucht gantsch gelijk die van Tercera, daer van wy hier na sullen spreken, met welke het oock in andere dingen overeenkomt. Het heeft overvloed van pastel oft meede, en tarwe, waer van het oock d'andere eylanden, na gelegenheyt, besorgh.

't Wort van Portugesen, welcker seden genoegh bekend sijn, bewoont.

D'Engelsche, Schotsche, en Fransche kooplieden komen hier de gemelde meede afhalen, van welke sy jaerlijcks meer dan twee hondert duysent quintalen vervoeren. Dit eylandt heeft dit ongemack, dat 'er geen haven is om de schepen te bergen, die gedwongen sijn sich in de volle zee, om 't gevaer te schuwen, dat hen dreyght, te begeven. Maer om dat die van 't Fort te Tercera 't selve niet willen toelaten, komen

AGORES - J. BLAEU - c. 1660
...
23/4/1997, etc